

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**УКРАЇНСЬКИЙ
ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК
2010
(*Випуск 13*)**

Частина 1

Київ–2010

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК – 2010 (Випуск 13)

Затверджено до друку рішенням Вченої ради

Інституту історії України НАН України

Редколегія:

Чухліб Тарас, д. і. н., головний редактор

Блануца Андрій, к. і. н. заст. головного редактора

Андрощук Олександр, к. і. н., голова Ради молодих вчених ПУ НАНУ

Блашчук Світлана, к. і. н., відповідальний секретар

Ващук Дмитро, к. і. н.

Даниленко Віктор, член-кор. НАНУ, д. і. н., проф.

Гуржій Олександр, д. і. н., проф.

Рубльов Олександр, д. і. н., проф.

Віднянський Степан, д. і. н., проф.

Касьянов Георгій, д. і. н.

Сарцевічене Йоліта, к. і. н. (Литва)

Кукса Олександр, к. і. н. (Білорусь)

Редакційна рада:

Смолій Валерій, академік НАНУ, д. і. н., проф., голова ради

Реєнт Олександр, член-кор. НАНУ, д. і. н., проф.

Кульчицький Станіслав, д. і. н., проф.

Леп'явко Сергій, д. і. н., проф.

Корзо Маргарита, к. і. н. (Росія)

Черкас Борис, к. і. н.

Збірник складають праці молодих вчених Інституту історії України НАН України, інших наукових і освітніх вітчизняних та зарубіжних установ. Розкривається широке коло проблем української та всесвітньої історії з найдавніших часів до сучасності. Розраховано на викладачів, науковців та студентів. Тексти подаються в авторській редакції.

*Інститут історії України НАН України
вул. Грушевського, 4, к. 509, 01001 Київ, Україна
an_blan@mail.ru, blashchuk_sv@mail.ru*

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації Серія КВ № 6935

© Інститут історії України НАН України, 2010
© Автори, 2010

ЗМІСТ

I. Давня історія

Романова Олена

Культи місцевих святих та тексти літератури мудрості
в Єгипті наприкінці Давнього царства та за Першого перехідного періоду 6

II. Історія середньовіччя і раннього часу

Хромова Ірина

Сосницький скарб: до питання аналізу
та класифікації монет Володимира Ольгердовича 22

Філіпович Марина

Полоцька земля у білорусько-литовській літописній традиції 44

Каріков Сергій

Динаміка поширення лютеранства в німецьких землях
у XVI ст. як складова конфесіоналізації 57

Дземидович Олена (Мінськ)

Велике князівство Литовське під час інтервенції Речі Посполитої
в Російську державу 1609–1618 рр. 68

Кононенко Василь

Світська інтелектуальна еліта Гетьманщини
у десятиліття модернізаційних проєктів 83

Андрєєва Світлана

«Кримський» вектор зовнішньої політики Коша Нової Запорозької січі
в період між російсько-турецькими війнами 1734–1739 рр. та 1768–1774 рр. 98

III. Проблеми історії XIX – початку XX ст.

Шевченко Андрій

Вплив митної політики Російської імперії на імпорту
торгівлю портів України другої половини XIX – початку XX ст. 110

Лепеш Оксана (Мінськ)

До питання про управління Південно-Західним краєм у 30–40-х гг. XIX ст. 116

Куриленко Олександр

Земельна власність та бюджет міст Правобережної України
в період 1796–1860-х років 122

Коляда Ігор

Українська інтелігенція: суспільно-політична
і національно-культурна діяльність у 70–80-х рр. XIX ст. 132

Ярославська Лариса

Вирощування технічних культур у структурі сільськогосподарського виробництва Правобережної України в кінці XIX – на початку XX ст. 144

Кобрін Михайло (Барановичі, Білорусь)

Білоруський національний рух у боротьбі за незалежність (початок XX ст.) 153

Милько Володимир

Депутати від українських губерній та міст у Державних думах Російської імперії: динаміка етносоціального та політичного складу (1906–1917 рр.) 162

Короткова Олена

Зміни ціннісних пріоритетів селянства в умовах аграрних перетворень 1906–1916 рр. 175

Кирієнко Олександр

Військова цензура тилових губерній Київського військового округу (1914–1917 рр.) 182

Леміжанська Олена

Органи місцевого самоврядування в державно-політичній моделі Гетьманату П. Скоропадського (квітень–грудень 1918 року) 193

Тимченко Роман

Воєнно-політичне й економічне співробітництво УНР і ЗОУНР в першій половині 1919 р. 202

Маргулов Артур

Ассирійське питання в дзеркалі радянської преси 20–30-х років XX століття 216

Мельничук Ольга

Основні джерела доходу системи «Торгсин» в УСРР 224

Горох Микола

Від борошна до трактора: реалізація товарів в крамницях Чернігівської обласної контори «Торгсин» (1933–1935 рр.) 232

Сиваченко Ірина

Нюрнберг як місце німецької колективної пам'яті про Другу світову війну 245

Наукове видання

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК–2010

Випуск 13

Частина 1

Головний редактор

Тарас Чухліб

Заступник головного редактора

Андрій Блануца

Комп'ютерна верстка:

Світлана Блащук, Ірина Хромова

Тексти подаються у авторській редакції

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ ЗБІРНИК (2010) / Головний редактор
Т. Чухліб; заступник головного редактора А. Блануца. – К.: Інститут історії
України НАН України. – Вип. 13. – Ч. 1. – 252 с.